

ZGŁOŚ
SWÓJ
UDZIAŁ DO
IV EDYCJI

POLSKA NAGRODA
INTELIWENTNEGO
ROZWOJU 2019

Rozwijasz potencjał
badawczo-rozwojowy?

Realizujesz nowatorski projekt?

Wzmacniasz potencjał
gospodarczy swojego regionu?

Zadzwoń lub napisz:
32 307 22 42, biuro@ircentrum.pl

ORGANIZATOR:
CENTRUM
INTELIWENTNEGO
ROZWOJU

PARTNER MERYTORYCZNY: PATRON HONOROWY:

ŚLĄSKIE CENTRUM
ETYKI BIZNESU
I RZĄDOWA ŻYWIENIA
ROZWOJU

ALICJA ADAMCZAK
PREZES URZĘDU PATENTOWEGO RP

„Partnerem kolumny jest Centrum Inteligentnego Rozwoju”

Kości do naprawy

Polscy naukowcy zamierzają wykorzystać wieloletnie doświadczenia, aby opracować specjalny wielofunkcyjny materiał kompozytowy do odbudowy tkanki kostnej.

– Zależy nam na stworzeniu kompozytu, który będzie wykazywał aktywność biologiczną i pełnił rolę materiału wypełniającego ubytki kostne. Chcemy, aby jednocześnie stanowił matrycę dla komórek i wspomagał regenerację uszkodzonej tkanki oraz w znaczący sposób przyspieszał leczenie. Materiał kompozytowy ograniczałby też do minimum powikłania pooperacyjne związane z zakażeniami, a to dzięki właściwościom przeciwdrobnoustrojowym – tłumaczy dr inż. Artur Oziębło, dyrektor Oddziału Ceramiki i Betonów w Instytucie Ceramiki i Materiałów Budowlanych.

Instytut jest liderem projektu „Wielofunkcyjny materiał kompozytowy o właściwościach przeciwdrobnoustrojowych i proregeneracyjnych do odbudowy tkanki kostnej”.

– Idea zaproponowanego biomateriału wynika z naszego dużego doświadczenia i współpracy ze środowiskiem lekarskim oraz z producentami wyrobów medycznych. Od lat staramy się budować sieć kontaktów zawodowych i

poszerzać ją. Projekt jest zwieńczeniem zawodowego dorobku czterech zespołów biorących udział w konsorcjum – wyjaśnia dyrektor.

Oprócz ICiMB w realizacji projektu biorą udział również badacze z Uniwersytetu Gdańskiego, Politechniki Wrocławskiej, Instytutu Biotechnologii i Medycyny Molekularnej oraz firmy SensDx. Pieniądze na projekt pochodzą z II edycji programu Techmatstrateg (program Narodowego Centrum Badań i Rozwoju). – Głównym celem projektu jest opracowanie wielofunkcyjnych kompozytów polimerowo-szklanych – mówi dr inż. Zbigniew Jaegermann, kier. projektu. – Działanie proregeneracyjne zapewni modyfikacja polimerów aktywnymi biologicznie peptydami. Dzięki temu, że

wszczepimy biokompozyt wspomagający samodzielną regenerację tkanki kostnej, skróci się terapia i pobyt pacjenta w szpitalu.

Jak dodaje, odbiorcami rozwiązania będą w dużej mierze pacjenci, którzy doznali złamań w wyniku osteoporozy, szczególnie osoby starsze, ale nie tylko. Chcemy także pomagać ofiarom wypadków, które do szpitala trafiają z poważnymi, zanieczyszczonymi ranami i uszkodzonymi kości – relacjonuje doktor Jaegermann.

Z kolei dyrektor Oziębło zapowiada, że jeżeli wszystko się uda, jest szansa na uzyskanie przełomowego rozwiązania. Jak wyjaśnia, podmioty wchodzące w skład konsorcjum dobrano w przemyślny sposób, by skorzystać z odpowiednich kompetencji każdego z nich.

Zakład Biomateriałów Oddziału Ceramiki i Betonów ICiMB opracuje i wykona bakteriobójcze bioszklaki i struktury porowatej biokompozytów. Wydział Chemiczny Politechniki Wrocławskiej odpowiada za opracowanie nowego polimeru biodegradowalnego, o którym na tym etapie badacze nie chcą więcej nic powiedzieć. Syntezą peptydów zajmie się Wydział Chemii Uniwersytetu Gdańskiego, a Instytut Biotechnologii i Medycyny Molekularnej wykona badania komórkowe opracowywanych materiałów pod kątem zastosowania medycznego. Natomiast młoda, dobrze rozwijająca się spółka SensDx będzie pełniła w projekcie rolę partnera biznesowego odpowiedzialnego za przygotowanie wyników do komercjalizacji i znalezienie inwestora gotowego przeprowadzić kolejną fazę badań klinicznych.

Projekt potrwa trzy lata i autorzy rozwiązania przewidują, że pod koniec 2022 roku będzie można zaoferować licencję na nowy materiał.

ICiMB stara się ponadto o pozyskanie środków na kolejne projekty. Chce zacieśnić współpracę z przemysłem, do czego zachęca odmiadzaną kadrę. Będzie także poszukiwać nowych partnerów gospodarczych i naukowych również za granicami kraju.

– Jakub Maksymowicz

♦ Zespół badaczy Oddziału Ceramiki i Betonów ICiMB zaangażowany w realizację projektu

Zdrowsza żywność dzięki zawartym w niej mikrokapsułkom

Dr hab. Marcin Kurek z Katedry Techniki i Projektowania Żywności Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie pracuje nad zwiększeniem w produktach spożywczych zawartości korzystnego dla zdrowia beta-glukanu.

Wykorzystuje do tego innowacyjną metodę mikrokapsułkowania. Przedsięwzięcie finansowane jest przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach programu „LIDER”.

Mikrokapsułkowanie to stosunkowo nowa technika, jeśli chodzi o przemysł spożywczy. Swoje początki ma w branży biotechnologicznej i farmaceutycznej, natomiast w żywności funkcjonuje przez ostatnich 10–15 lat. Sama mikrokapsułka składa się z dwóch elementów: środka (rdzenia) i materiału powłokowego (otoczki), i ma na celu zamykanie biologicznie aktywnych substancji.

– Dla nas najważniejsze jest to, co znajduje się w rdzeniu, a znajdować się tam mogą witaminy oraz substancje rozpuszczalne np. w wodzie lub tłuszczu. W ramach naszego projektu za-

mykamy w kapsułce beta-glukan – wyjaśnia dr hab. Marcin Kurek. – Jest on substancją mocno żelującą w kontakcie z wodą, w wyniku czego produkty go zawierające, takie jak pieczywo czy makarony, tracą znacznie na jakości. Dlatego w pierwszym etapie naszych działań zamykamy beta-glukan w kapsułce, aby miał utrudniony kontakt z wodą. Gdy już tak się stanie, możemy go stosować w produktach, do których woda jest dodawana, bez utraty właściwości teksturalnych – dodaje.

W drugim etapie naukowcy stosują beta-glukan w produkcji m.in. makaronu. Podczas gotowania wiąże się on z wodą i jest wypłukiwany, przez co jego zawartość znacznie się obniża. Dzięki mikrokapsułkowaniu zatrzymujemy go w produkcie.

Prace zespołu doktora Kurka mają konkretny powód. Beta-glukan jest frakcją rozpuszczalną błonnika pokarmowego, która wpływa pozytywnie m.in. na obniżanie cholesterolu oraz poziomu glukozy we krwi. To, co w przypadku technologii (tworzenie mocnego żelu) jest niekorzystne, w

kontekście zdrowotnym ma zbawienny wpływ na układ pokarmowy, przedłużanie pasażu jelitowego i trawienie.

Ważnym aspektem jest również sam etap produkcyjny. Dodawanie substancji wiąże się z pewnym kosztem ponoszonym przez producenta. Niestety, wskutek wypłukiwania zawartość beta-glukanu w produktach gotowanych w wodzie znacznie spada, więc jest to zabieg mało opłacalny. Dzięki badaniom ten problem będzie mógł być rozwiązany. Technika wykorzystywana przez zespół realizujący prace jest nowym rozwiązaniem, jeśli chodzi o przemysł spożywczy w Polsce i Europie Środkowo-Wschodniej.

Naukowcy ze Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie starają się również zastosować beta-glukan w produktach bezglutenowych, co jest pewną niszą na rynku. Nie znajduje się on na liście substancji określanych popularnym „E”, więc z powodzeniem będzie można go aplikować do żywności dla bardziej świadomie podchodzących do jej składu osób.

Jakub Maksymowicz

W poszukiwaniu remedium na groźną bakterię

W Instytucie Immunologii i Terapii Doświadczalnej im. Ludwika Hirszfelda PAN trwają prace nad znalezieniem odpowiedniej metody ochrony przed bakterią Clostridium difficile.

Naukowcem realizującym projekt o nazwie „Mapowanie epitopów białek powierzchniowych Clostridium difficile oraz charakterystyka właściwości ochronnych koniugatu epitopu z białkiem nośnikowym w połączeniu z nowoczesnym nanoadjuwantem” (nr UMO-2016/21/B/NZ6/02286) – jest prof. dr hab. Andrzej Gamian.

Bada pan bakterię Clostridium difficile. Do czego się ona przyczynia?

Clostridium difficile jest przyczyną biegunki poantybiotykowej, która może rozwinąć się w rzekomobłoniaste zapalenie jelit, grożące zapaleniem otrzewnej i posocznica. Infekcja zwykle powstaje w trakcie antybiotykoterapii przy zaburzonej równowadze mikroflory. Ostatnio notuje się wzrost zapadalności i pojawiły się szczepy hiperwirulentne.

W jaki sposób chcą państwo walczyć z groźnymi

następstwami powodowanymi przez tę bakterię?

Badania nad szczepionką przeciw zakażeniom C. difficile trwają już wiele lat, jednak bez sukcesu. Mój zespół opracował innowacyjną metodologię postępowania, gdzie jest badana surowica ozdrowieńców i krwi pępowinowej w porównaniu z krwią osób z nawrotami choroby, które nie nabyły odporności. Poszukujemy w ten sposób białek immunoreaktywnych, by określić ich najmniejszy fragment rozpoznawany przez ochronne przeciwciała.

Prace mogą się przyczynić do znalezienia w przyszłości efektywnej szczepionki przeciwko tej bakterii. Na jakim etapie są badania?

Dotychczas udało się wytypować kilka białek, określić ich epitopy (peptydy) rozpoznawane przez przeciwciała i skonstruować koniugaty z białkiem nośnikowym, przedmiot dwóch zgłoszeń patentowych. Obecnie opracowujemy formułację szczepionki i najlepszą drogę jej podania. Wiemy, że jest zainteresowanie firm farmaceutycznych, i rozwijamy te badania w kierunku wdrożenia.

Kto wchodzi w skład zespołu pracującego przy projekcie?

Zespół jest interdyscyplinarny, złożony z ekspertów w danych dziedzinach: prof. Gayane Martirosian, autorytet w zakresie zakażeń C. difficile, prof. Andrzej Szuba, ekspert w sprawach klinicznych, prof. Andrzej Myc, specjalista na polu nowoczesnych adiuwantów, dr hab. Sabina Górńska oraz mgr Agnieszka Razim, są odpowiedzialne za badania nad antygenami wchodzącymi w skład opracowywanej szczepionki.

Państwa Instytut jest prężnie działającą jednostką naukową. Jak wygląda zaplecze i jak ocenia pan szanse na powodzenie projektu?

Rzeczywiście, Instytut jest prężnie działającą jednostką, posiada odpowiednie zaplecze badawcze, dysponuje aparaturą niezbędną do realizacji projektu, jak wysokiej klasy spektrometry masowe, także unikalną w świecie kolekcją drobnoustrojów. To wszystko stwarza nam możliwości rozwijania metod badawczych i pozwala pracować na najwyższym światowym poziomie, dając szansę na powstanie takiej szczepionki.

– Jakub Maksymowicz